

Narloch, Andrzej

Kreatywne pisanie – cenna publikacja dydaktyczna do nauki języka rosyjskiego

Opera Slavica. 2022, vol. 32, iss. 2, pp. 99-104

ISSN 1211-7676 (print); ISSN 2336-4459 (online)

Stable URL (DOI): <https://doi.org/10.5817/OS2022-2-13>

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/145290>

License: [CC BY-SA 4.0 International](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/)

Access Date: 22. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

GUZI, L.: Narrativ kak forma diskursa. In: *Aktuálne otázky teórie diskurzu*. Prešov: FF PU v Prešove, s. 49.

ŠTEFANČÍK, R.: Politický jazyk. Ako ho definovať? In: ŠTEFANČÍK, R. (ed.): *Jazyk a politika. Na pomedzí lingvistiky a politológie*. Bratislava: EKONÓM, 2016, s. 31.

About the author

Jiří Gazda

Masaryk University, Faculty of Arts, Department of Slavonic Studies, Brno, Czech Republic

gazda@phil.muni.cz

<https://orcid.org/0000-0002-2870-1373>

Toto dílo lze užívat v souladu s licenčními podmínkami Creative Commons BY-SA 4.0 International (<<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/legalcode>>). Uvedené se nevztahuje na díla či prvky (např. obrazovou či fotografickou dokumentaci), které jsou v díle užity na základě smluvní licence nebo výjimky či omezení příslušných práv.

<https://doi.org/10.5817/OS2022-2-13>

Kreatywne pisanie – cenna publikacja dydaktyczna do nauki języka rosyjskiego

КАЛЕЧИЦ, А., МАКАРОВСКА, О.: *Креативное письмо. Часть 1. Только начинаем*. Санкт-Петербург: Златоуст, 2020, 144 s. ISBN 978-5-907123-69-4.

Nauka języka obcego polega nie tylko na opanowaniu wymowy, przyswajaniu leksyki i struktur gramatycznych, lecz stanowi złożony proces nabywania różnych sprawności językowych i kompetencji interkulturowych. Jednym z najważniejszych aspektów nauczania, oprócz mówienia, słuchania i czytania, jest pisanie. Sprawna produkcja tekstów nie należy do łatwych zadań, ale jest konieczna z metodycznego punktu widzenia. Niezależnie od twierdzenia, że lekcja języka obcego powinna stanowić realizację wszystkich aspektów, pisanie odgrywa szczególną rolę, ponieważ integruje i rozwija wszystkie sprawności, pogłębia znajomość podsystemów języka, czyniąc

proces dydaktyczny spójnym i konsekwentnym. Jednak niejednokrotnie aspekt ten mieści się na marginesie nauczania. Jedną z przyczyn jest brak odpowiedniego przygotowania uczących się i niedoceniające samej sprawności jako efektywnego narzędzia nauczania. Jednak nie jest łatwo nauczać pisania, a tym bardziej uczyć się go.

W ostatnich latach coraz częściej koncepcje metodologiczne zwracają się ku twórczej orientacji w nauczaniu języków obcych. Jedną z możliwości realizacji twórczo zorientowanego podejścia w glottodydaktyce jest kreatywne pisanie. Tego typu ujęcie prezentuje skrypt *Креативное письмо. Часть 1. Только начинаем* autorstwa Aliony Kaleczic i Olgi Makarowskiej. Zastosowana w niniejszej publikacji metodyka kreatywno-twórczego podejścia zmusza recenzenta do odpowiedzi na pytanie, na ile trafnie niniejsza pozycja realizuje zakładane cele metodyczne. Autorzy pod „kreatywnym pisaniem” rozumieją proces tworzenia własnego tekstu włączający etap przygotowania do jego napisania¹. Przy czym istotną rolę odgrywa oryginalność tekstów na różnych poziomach – gatunkowym, strukturalnym, stylistycznym, językowym i treściowym. Koncepcja ta bazuje na poznawczym kształtowaniu jednostki, jej kreatywnego potencjału i swobodnego myślenia. Zakładane cele osiąga się poprzez szeroki wachlarz ćwiczeń, zadań i poleceń. Istotną rolę odgrywa stymulowanie zainteresowania uczących się, aktywizacja ich mocy twórczych i świadoma selekcja materiału. Takie rozwiązania przyczyniają się do szybszego opanowania umiejętności tworzenia tekstów, a na kolejnych etapach - rozwoju potencjału pisarskiego w ogóle.

Recenzowany skrypt służy do nauki pisania w języku rosyjskim dla osób znających język na poziomie B1/B2, czyli w zasadzie dla studentów studiów wyższych, a zwłaszcza filologii rosyjskiej. Skrypt *Креативное письмо. Часть 1. Только начинаем*, co wynika z tytułu, jest pierwszą częścią większego dzieła, które zapewne będzie kontynuowane w postaci kolejnych publikacji. Przechodząc do prezentacji samego skryptu, należy podkreślić, że cechuje się on przejrzystą strukturą. Po *Przedmowie*² i *Wykazie skrótów*³ następują cztery, dość spore pod względem objętości, rozdziały⁴. Skrypt kończy *Klucz do ćwiczeń*⁵, *Bibliografia*⁶ oraz *Wykaz źródeł ilustracji* zaczerpniętych z Internetu⁷. Organizacja i zawartość każdego rozdziału została tak pomyślana,

1 KALEČIĆ, A., MAKAROVSKA, O.: *Kreativnoje pis'mo. Čast' 1. Tol'ko načinajem*. Sankt-Peterburg: Zlatoust, 2020, s. 4.

2 Tamże, s. 4–5.

3 Tamże, s. 6.

4 Tamże, s. 7–133.

5 Tamże, s. 134–138.

6 Tamże, s. 139–140.

7 Tamże, s. 141–142.

aby rozbudzać postawę ciekawości poznawczej, wrażliwości interpersonalnej oraz kompetencji interkulturowej. Struktura całości nie jest schematyczna, dzięki czemu pozytywnie zaskakuje i nie nudzi. Powtarzalny element stanowi na końcu rozdziałów jedynie część kontrolna i powtórkowo-podsumowująca. Rozbicie materiału na kilka kręgów tematycznych pozwoliło na ześrodkowanie nauczania w kilku obszarach kognitywnych, a każdy rozdział koncentruje się wokół jednego głównego tematu przewodniego. Należy zaznaczyć, że podjęte tematy prezentują życiowy praktycyzm, bazują bowiem na bliskich i znanych człowiekowi doświadczeniach życiowych.

W rozdziale pierwszym, składającym się z siedemnastu podrozdziałów, Autorki koncentrują się na tematyce emocji i reakcji z nimi związanych. Poznajemy możliwości pisemnego wyrażania zarówno pozytywnych, jak i negatywnych uczuć. Z jednej strony szereg zróżnicowanych ćwiczeń, kładących nacisk na zarządzanie emocjami, pozwala na szybsze przyswojenie nowej leksyki, z drugiej – ma cel praktyczny. Uczący się dzielą się swoimi emocjami, poznają ich istotę, klasyfikują wg przeciwstawnych i zbliżonych znaczeń. Szczególnie interesującym rozwiązaniem metodycznym, rozciągającym proces nauki poza zajęcia kontaktowe, jest tzw. *Dziennik emocji* pobudzający do zapisywania wrażeń i uczuć powstałych w ciągu dnia. Ważne miejsce w skrypcie zajmują ćwiczenia stylistyczne. Przemyślany system rozpoznawania neutralnie i emocjonalnie nacechowanego słownictwa pozwala na rozwijanie nawyków pracy z tekstami o różnej proveniencji. W tym celu na początkowym etapie analizuje się teksty wzorcowe, mające na celu wdrożenie w samodzielną pracę z tekstem. Następnie na płaszczyźnie językowej i treściowej uczący się już samodzielnie podejmują wybór odpowiedniego wariantu leksykalnego czy stylistycznego.

Rozdział drugi rozwija sprawność pisania w obszarze pola semantycznego – wygląd zewnętrzny i charakter człowieka. Tematyka ta w pewnym sensie zbliżona do tematyki rozdziału pierwszego stawia w centrum człowieka i jego opis – tak niezbędny w codziennym użyciu języka. Niektóre ćwiczenia budowane są w oparciu o relacje systemowe w leksyce, polegające na dobieraniu antonimów i synonimów do odpowiednich wyrazów. Ćwiczenia te kształtują mechanizm ogólnej sprawności językowej i wyczulenia na różnice znaczeniowe między wyrazami. Niezwykle bogata paleta zadań i ćwiczeń pisemnych powoduje, że skrypt staje się niezwykle interesującym narzędziem pobudzającym do aktywnej pracy na zajęciach. Transformacja anegdot, krótkich dialogów w inne formy pisemne powoduje, że nie sposób popaść w rutynę. Szereg zadań wykorzystuje elementy intuicyjnego podejścia do systemu języka rosyjskiego.

Rozdział trzeci koncentruje się wokół zagadnień transportu i poruszania się po mieście. Wybór takiej tematyki został zapewne podyktowany koniecznością uwzględnienia tekstów związanych ze zmianami cywilizacyjnymi, szybkim tempem życia,

[recenzje]

ciągłym przemieszczaniem się. Uznają słuszność takiego podejścia, gdyż orientacja w mieście, umiejętność sprawnego radzenia sobie, na przykład w komunikacji miejskiej, stają się nieodzowne, zwłaszcza zagranicą. Rozdział ten zawiera szereg niekonwencjonalnie skonstruowanych ćwiczeń i zadań. Część z nich poświęcona jest umiejętności prawidłowego odniesienia tekstu do odpowiedniego gatunku i stylu, kształtując wrażliwość i kulturę komunikacji pisemnej. Zaproponowane zadania, niejednokrotnie realizowane w parach bądź w większej grupie, wymagają wykazania się pomysłowością, kreatywnością, zmuszają uczących się do pełnego zaangażowania wynikającego z konieczności przyjęcia odpowiedniej, lecz nie narzuconej z góry, postawy. Słusznym rozwiązaniem metodycznym wychodzącym poza treść samego skryptu jest odsyłanie uczących się do odsłuchiwanie materiałów z innych źródeł, na przykład internetowych wraz z podaniem ścieżki dostępu lub kodu QR. Takie polecenia rozwijają równocześnie sprawność słuchania i czytania. Aktywność na zajęciach pobudzana jest dzięki odwoływaniu się do idei współzawodnictwa, polegającego na organizacji konkursów językowych, odgadywaniu znaczeń wyrazów, wymyślaniu i zapisywaniu historyjek na podstawie hasła-bodźca itd. Również pozostałe ćwiczenia rozwijają twórcze podejście do języka, wzmacniają koncentrację i podnoszą sprawność umysłową.

Rozdział czwarty podejmuje szeroko rozumianą tematykę zaspakajania potrzeb człowieka, w tym m.in. zakupu podstawowych produktów spożywczych czy nabywania towarów powszechnego użytku. Wybór tematu można umotywić wagą i rolą zakupów w codziennym życiu człowieka. Oprócz technik nauczania zastosowanych w poprzednich rozdziałach odnajdujemy ćwiczenia polegające na przeróbce treści tekstów, na przykład ogłoszeń internetowych, na tworzeniu sloganów reklamowych, wymyślaniu zabawnych historyjek związanych z tematyką rozdziału. Rozwijanie produktywnych zdolności pisania przebiega również w procesie tworzenia zagadek bądź robienia zakupów internetowych. Różnorodność i pomysłowość ćwiczeń pozytywnie zaskakuje. Oprócz tego należy zaznaczyć, że skrypt zawiera sporą ilość zdjęć i rysunków, które stanowią punkt wyjścia do kolejnych ćwiczeń lub są żartobliwym uatrakcyjnieniem zajęć. Należy podkreślić, że obok wymienionej różnorodności zadań i ćwiczeń, Autorki proponują bardziej klasyczne rozwiązania polegające na uzupełnianiu pustych miejsc odpowiednimi wyrazami czy pracę ze słownikiem. Najnowsze i trudne słownictwo jest objaśnione pod tekstem w tzw. *słowniczku* wspomagającym proces nauczania.

Zanim przejdę do podsumowania, chciałbym podkreślić również najistotniejsze zalety recenzowanej pozycji, która stanowi bardzo ciekawą ofertę na rynku wydawniczym. Zastosowane w skrypcie kreatywne podejście do sprawności pisania często wykorzystuje elementy spontanicznego działania. Zaimprovizowane sytuacje z założenia zakładają brak wcześniejszego przygotowania, co zmusza do elastycznego

i szybkiego reagowania na polecenia. Wartość samą w sobie stanowią w skrypcie humor i elementy gry, które angażują zdolności poznawcze, wciągają ucznia w swoistą zabawę z pozostałymi uczestnikami procesu kształcenia. Właściwie można stwierdzić, że Autorkom nieprzerwanie przyświeca idea kształtowania umiejętności sprawnego pisanie poprzez wykorzystywanie tekstów o charakterze żartobliwym. Zamieszczone zdjęcia i rysunki prezentują humorystyczne sytuacje. Humor stał się właściwie obowiązującym elementem całego skryptu. Przytoczone dowcipy, zaskakujące ogłoszenia towarzyskie, odgadywanie zagadek, tworzenie żartobliwych horoskopów, antyinstrukcji, zabawnych sytuacji na podstawie przenośnego i dosłownego znaczenia, wymyślanie nieoczekiwanego zakończenia anegdot – wszystko to powoduje, że niniejsza publikacja staje się wyjątkową pomocą dydaktyczną dla nauczyciela języka rosyjskiego. Zastosowanie powyższych technik prowadzi do optymalizacji pracy nauczyciela poprzez rozwój umiejętności współzycia i współpracy w grupie, silniejszej integracji i wzmocnienia wzajemnych relacji nauczyciel – uczeń. Na tle tej różnorodności uwagę przykuwają zadania tworzenia neologizmów, co w pierwszej chwili może nieco zaskoczyć. Jednak, jak mniemam, w zamyśle Autorek miała to być z jednej strony zabawa z językiem, z drugiej – wciągnięcie uczącego się w intuicyjny proces słowotwórczy kształtujący wyczucie językowe.

Oceniając publikację ze względu na zakres zastosowanego słownictwa, chciałbym szczególnie podkreślić odwagę Autorek, które nie bały się umieszczenia w skrypcie sporej ilości leksyki nierzadko wykraczającej poza oficjalny język, wprowadzającej w arkana leksyki potocznej czy wręcz żargonowej. Dzięki temu zabiegowi recenzowana publikacja zyskuje tylko na wartości, gdyż eksponuje język z punktu widzenia codziennego użycia, a nie stanowi oderwanego od konkretnych tekstów zestawu formalnych zaleceń i rekomendacji. Autorki dołożyły wszelkich starań, aby rozwijać równocześnie kompetencję międzykulturową. Jeśli dodamy do tego występowanie różnych interesujących informacji dotyczących realiów życia w Rosji, zwyczajów, legend, to recenzowana pozycja okazuje się być idealnym rozwiązaniem dla osób, które chcą nabywać sprawności językowe w sposób nieszablony, ciekawy i z humorem. Właściwy dobór tematyki poszczególnych rozdziałów oscylujący wokół zagadnień współczesnego świata, problemów i zainteresowań młodzieży, nowoczesnych środków komunikacji, w tym sieci społecznościowych, wykorzystanie kodów QR do odsłuchiwania tekstów, powoduje, że skrypt ten znajdzie zapewne uznanie zarówno wśród nauczycieli, jak i uczących się. Pod względem merytorycznym, jak i graficznym, edytorskim publikację można zaliczyć do grona najlepszych.

Recenzowana pozycja jest pierwszą publikacją wykorzystującą metodę kreatywnego pisanie w języku rosyjskim. Dzięki temu odnajdziemy w niej wiele inspirujących i nowatorskich rozwiązań metodycznych. Skrypt *Креативное письмо* autorstwa

A. Kaleczic i O. Makarowskiej zasługuje na szczególną uwagę i w pełni odpowiada założeniom metodycznym stawianym przed tego typu publikacjami.

Andrzej Narloch

Literatura:

KALEČIĆ, A., MAKAROVSKA, O.: *Kreativnoje pis'mo. Čast' 1. Tol'ko načinajem*. Sankt-Peterburg: Zlatoust, 2020, 144 s. ISBN 978-5-907123-69-4.

About the author

Andrzej Narloch

Adam Mickiewicz University, Faculty of Modern Languages and Literatures,
Institute of Russian and Ukrainian Studies, Poznań, Poland

endrisz@amu.edu.pl

<https://orcid.org/0000-0001-5225-289X>

This work can be used in accordance with the Creative Commons BY-SA 4.0 International license terms and conditions (<<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/legalcode>>). This does not apply to works or elements (such as images or photographs) that are used in the work under a contractual license or exception or limitation to relevant rights.

<https://doi.org/10.5817/OS2022-2-14>

Slovenčina pre Talianov ako súčasť vzájomných kultúrnych vzťahov

NEMČÍKOVÁ, Z., ŠUŠA, I.: *Corso di Lingua Slovacca*. Milano: Hoepli, 2022, 336 s. ISBN 978-88-203-9578-0.

Slovakistiku v Taliansku práve obohatila kniha *Corso di Lingua Slovacca*, ktorá vyšla v prestížnom milánskom vydavateľstve *Hoepli* zameriavajúcom sa na publikovanie vysokoškolských učebníc a vedeckých monografií prioritne z oblasti cudzích jazykov a kultúr. Je chvályhodné, že slovenčina sa zaradila k doteraz vydaným publikáciám, ako sú napríklad ruština, poľština, čeština, bulharčina, čínština a i. Jej autormi sú slovakistka Zuzana Nemčíková z Univerzity *La Sapienza* v Ríme a slovakista a talianista Ivan Šuša, aktuálne pôsobiaci na Lektoráte slovenského jazyka a kultúry MŠVVaŠ SR